

Rapport 2012:6

Frisörer och nagelbyggare
— en regional tillsynsinsats genomförd av
Arbetsmiljöverket i södra Sverige 2011

Frisörer och nagelbyggare 2011

En regional tillsynsinsats genomförd av Arbetsmiljöverket i södra Sverige

1. Sammanfattning

Under första halvåret 2011 genomförde Arbetsmiljöverket en regional tillsynskampanj riktad mot frisörer, frisörutbildningar, nagelbyggare och kursarrangörer för nagelbyggare i södra Sverige. Över 870 arbetsställen inspekterades. Drygt 1 670 krav på arbetsmiljöförbättringar ställdes i 586 inspektionsmeddelanden.

Inriktningen på tillsynen var riskområdena belastningsergonomi, hantering av kemiska produkter samt hot och våld. De vanligaste kraven handlade om kemiska arbetsmiljörisiker, systematiskt arbetsmiljöarbete, kunskaper om och riskbedömningar av arbetsmiljön.

De flesta av företagen var intresserade av den information och de arbetsmiljöfrågor som togs upp vid besöket. Uppskattat var att arbetsmiljöinspektörerna tog upp riskerna för hot och våld trots att det fortfarande är ovanligt med rån i branschen.

Tillsynsinsatsen i södra Sverige har ökat kunskaperna hos branschens arbetsgivare och arbetstagare om arbetsmiljörisiker, arbetsmiljölagen och de föreskrifter som hjälper dem att förebygga och åtgärda risker i sin verksamhet. Företagen har fått ökade kunskaper för att förbättra sitt systematiska arbetsmiljöarbete, oavsett vilken nivå de befann sig på tidigare.

2. Bakgrund och problembeskrivning

Belastningsskador är vanliga bland frisörer. Ofta orsakas de av repetitivt arbete; man utför samma arbetsmoment om och om igen. Problem i muskler och leder kan också vara en följd av att man stått länge med lyfta armar vid klippning, läggning och föning. Men det finns också kemiska risker i arbetet. Hantering av en mängd hårprodukter kan leda till att man utvecklar astma eller allergier.

För nagelterapeuter är det användningen av hårdplaster, när naglar förlängs och formas, som kan ge besvär. Det behövs både skyddshandskar och bra ventilation för att kunna utföra jobbet säkert.

Under åren 2005–2009 anmäldes cirka 400 arbetssjukdomar inom dessa yrkeskategorier. Belastningsrelaterade besvär i nacke, axlar och handleder stod för närmare tre fjärdedelar av anmälningarna medan allergi, eksem och luftrörsbesvär stod för en fjärdedel. Dessa beror på kemiska faktorer via användning/hantering av kosmetiska produkter som hårfärg, permanentväschor, blonderingsmedel med mera. En underrapportering misstänks framförallt från nagelbyggare som vi vet hanterar produkter med akrylatplaster/hårdplaster.

Inom hårvårdsbranschen finns 2 400 arbetsställen med anställda, i genomsnitt har de tre anställda per salong. Därutöver finns cirka 15 000 aktiva enmansföretag.

Arbetsmiljöverket beslutade mot denna bakgrund att distrikten i södra Sverige, det vill säga Göteborg, Malmö och Växjö, skulle inspektera frisörer och nagelbyggare i en gemensam tillsynsinsats.

Erfarenheter från distriktet i Stockholm, som gjorde tillsynsinsatser riktade mot frisörer 2007 och nagelterapeuter 2008, togs tillvara i tillsynsinsatsen som startade i början av år 2011.

3. Inriktning och mål

Syftet med tillsynen var att öka kunskaperna om de arbetsmiljörisker som finns och vad arbetsgivarna kan göra för att förebygga och åtgärda riskerna i sin verksamhet.

4. Förutsättningar och avgränsningar

- Besöka minst 600 frisörer/nagelbyggerföretag inklusive utbildningsanordnare för dessa yrkeskategorier. Företag med anställda och yrkesutbildningar skulle prioriteras.
- Minst 35 procent av företag som fick krav på sig att genomföra åtgärder skulle följas upp med ett besök.

5. Metod och tillvägagångssätt

Vi tog en tidig kontakt med parterna Frisörföretagarna och Handelsanställdas förbund för att informera om vår tillsyn.

Tillsynen startades i januari 2011 under vecka 2–7 och uppföljningarna skedde under vår och sommar. Tillsynsinsatsen avslutades i augusti.

7. Resultat

Vi besökte 881 företag och vi gjorde 277 återbesök. Tillsynsinsatsen har inneburit att dessa företag har fått ökade kunskaper om arbetsmiljörisker och i hur de ska hantera och åtgärda dem för ett hållbart arbetsliv.

Parterna Frisörföretagarna och Handelsanställdas förbund har informerat och spridit budskapet om tillsynskampanjen samt vikten av bra arbetsmiljö i sina organisationer. Vi har även haft bra kontakter med branschorganisationer som Kemisk-tekniska leverantörsförbundet(KTF) och Läke-medelsverket under tillsynsinsatsen. Vi har också bidragit med att KTF och Frisörföretagarna har påbörjat ett samarbete kring arbetsmiljöinformation bland annat på sina respektive hemsidor.

Insatsen har också uppmärksammat av massmedierna vilket har underlättat budskapet om att förebygga och åtgärda riskerna för frisörer och nagelbyggare.

Statistik

Antal besökta arbetsställen	881
Antal besök, inkl. uppföljningar	1158
Antal inspektionsmeddelanden	585
Antal krav	1663
Antal underrättelser/förelägganden	0

Kraven i inspektionsmeddelandena fördelades enligt följande:

Kemiska arbetsmiljörisker	1008
Lokaler, ventilation	100
Lokaler, övrigt	8
Fysikaliska arbetsmiljörisker	3

Yrkeshygien, annat	6
Medicinsk kontroll	4
Psykosociala arbetsmiljörisker	72
Belastningsergonomi, annat	54
Medicinska/sociala risker, annat	18
Policy, rutiner (3-5 §§)	103
Uppgiftsförd./kunskaper (6-7 §§)	155
Riskbedömning/åtgärder (8-11 §§)	123
Företagshälsovård (12 §)	5
övrigt	4

8. Diskussion

En mycket viktig faktor för det goda resultatet var våra kontakter med läkare, ergonomer och yrkeshygieniker på Yrkesdermatologiska och Arbets- och miljömedicinska klinikerna. De informerade oss om sina forskningsresultat och erfarenheter.

Inspektörernas erfarenheter av insatsen var att de flesta företagare behövde stärka sina kunskaper om det systematiska arbetsmiljöarbetet men också kring riskhanteringen i sin verksamhet. Vid de flesta besöken visade arbetsgivarna intresse för arbetsmiljöfrågorna och uppskattade att vi tog upp säkerhetsfrågor, rån, risker för hot och våld trots att det är ovanligt i branschen.

Vi hade svårast med att nå nagelbyggarna. De har ännu inte en rikstäckande arbetsgivar/företagsorganisation. Majoriteten är oorganiserad. Många nagelbyggare hyr in sig hos frisörer eller i skönhetssalonger. Det är också vanligt med utländsk arbetskraft som arbetar under en kort period i Sverige.

Kunskaperna om både kemi och belastning finns men tillämpas inte alltid. Många känner heller inte till KTF:s material och läser inte medföljande produktinformation så ingående om hälsoriskerna. De flesta skolor som besöktes har haft en bra inställning till arbetsmiljökunskaper och lärt ut om hantering av arbetsmiljörisker. Eleverna har ibland fått lära upp sina praktikplatser.

ARBETSMILJÖ
VERKET

Arbetsmiljöverket
112 79 Stockholm
Besöksadress Lindhagensgatan 133
Telefon 010–730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
www.av.se

This publication can be downloaded from
www.av.se/publikationer/rapporter/

Vår vision: *Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö*